

Umsögn

Viðtakandi: Velferðarráð

Sendandi: Regína Ásvaldsdóttir, sviðsstjóri

Efni: *Umsögn um drög að stefnu um heilbrigðisþjónustu fyrir aldraða til ársins 2030*

Heilbrigðisráðuneytið hefur kynnt drög að stefnu um heilbrigðisþjónustu fyrir aldraða til ársins 2030, mál nr. S-141/2021. Skjalið ber heitið „Virðing og reisn – samþætt heilbrigðis- og félagsþjónusta fyrir eldra fólk“.

Umsögn:

Velferðarráð Reykjavíkurborgar fagnar framlögðum drögum að stefnu um heilbrigðisþjónustu fyrir eldra fólk og tekur undir meginmarkmið stefnunnar sem er að samþætta heilbrigðis- og félagsþjónustu fyrir eldra fólk. Það er í samræmi við stefnu um málefni eldri borgara í Reykjavík 2018-2022, að gera eldra fólk kleift að búa á heimilum sínum sem lengst.

Velferðarráð tekur hinsvegar undir áhyggjur Sambands íslenskra sveitarfélaga varðandi fjármögnun á þeim áherslum sem birtast í stefnunni, þ.e. um stóraukna heimaþjónustu á kostnað uppbyggingar hjúkrunarrýma. Mjög mikilvægt er að gera vandaða greiningu á kostnaði samfélagsins við að stórauka langtímaumönnun inni á heimilum aldraðs fólks en reynslan í Reykjavík er að fólk sem kemst inn á hjúkrunarheimili á höfuðborgarsvæðinu sé í afar mikilli umönnunarþörf.

Reykjavíkurborg hefur lagt áherslu á að vera í góðri samvinnu við ríkið um þá samþættingu sem nauðsynleg er til þess að hægt sé að byggja upp trausta og örugga þjónustu fyrir eldra fólk í nærumhverfi þess. Fyrir liggur umtalsverð reynsla af því að samþætting félags- og heilbrigðisþjónustu verður árangursríkari og betri þegar fjármagn er veitt af bæði ríki og borg í sameiginleg verkefni.

Mörg dæmi eru um það og ber þar fyrst að nefna samþættingu heimahjúkrunar og félagslegrar heimaþjónustu sem hófst með tilraunaverkefni árið 2009. Samningar um heimahjúkrun milli Reykjavíkurborgar og Sjúkratrygginga Íslands fyrir hönd heilbrigðisráðuneytis hafa síðan verið reglulega endurnýjaðir. Sameiningin hafði jafnframt í för með sér fækkun starfsstöðva í Reykjavík og frá árinu 2016 hefur öflug sameinuð heimaþjónusta verið rekin á þremur starfsstöðvum í borginni. Með samþættingu og fleiri fagstéttum hefur orðið til heildstætt þjónustukerfi notendum til hagsbóta.

Á grunni framangreinds samnings hefur verið hægt að fara í ýmis þróunarverkefni sem m.a hafa sýnt árangur á Norðurlöndum og eru til þess fallin að mæta kröfum samfélagsins um betri

þjónustu sem er veitt á forsendum notandans, í hans nærumhverfi. Endurhæfing í heimahúsi er eitt slíkt verkefni en í kjölfar tilraunaverkefnis, með aðkomu ríkisins, voru teymin árið 2019 orðin þrjú í Reykjavík. Endurhæfingarteymin eru skipuð þverfaglegum hópi starfsfólks og eru fjármögnuð af Reykjavíkurborg og Sjúkratryggingum Íslands. Endurhæfing er skipulögð út frá markmiðum og forgangsroðun notandans og fer fram á heimili hans.

SELMA, nýtt sérhæft, færanlegt og þverfaglegt teymi hjúkrunarfræðinga og lækna, er annað dæmi um slíkt þróunarverkefni ríkis og Reykjavíkurborgar en heilbrigðisráðuneytið fól velferðarsviði að þróa verkefnið á árinu 2020. Teymið sinnir vitjunum og ráðgjöf á dagvinnutíma og er styrking og ráðgefandi bakland fyrir þjónustu heimahjúkrunar. Þjónustan er fyrir þá sem ekki komast til mats og meðferðar á heilsugæslu eða göngudeild og er teyminu ætlað að draga úr komum á bráðamóttöku og hugsanlegri þörf á innlögn á Landspítalann.

Einnig má nefna Velferðartæknismiðju velferðarsviðs sem hefur verið starfrækt síðan árið 2018 en hlutverk hennar er að nýta velferðartækni til að auðvelda fólki að búa á eigin heimili. Starfsfólk velferðarsmiðjunnar þarfagreinir, prófar og innleiðir velferðartækni í þjónustu velferðarsviðs, s.s. skjáheimsóknir og rafræna lyfjaskammtara en hefur einnig boðið upp á tæknilæsi verkefni þar sem eldra fólk fær kennslu í að nota spjaldtölvur. Innleiðingu skjáheimsókna var hraðað í tengslum við Covid-19 og eru í dag veittar um 40-50 skjáheimsóknir á viku til notenda. Velferðartæknismiðjan hefur nýlega, í samstarfi við heimahjúkrun, hafið prófanir á skjáheimsóknum við eftirlit hjartabílaðra skjólstaðinga sem fá stuðning, eftirlit og fræðslu í að meta einkenni sín sjálfir.

Ennfremur má nefna að Reykjavíkurborg rekur 373 þjónustuíbúðir í Reykjavík fyrir um það bil 450 einstaklinga. Um er að ræða félagslegt leiguhúsnæði sem sérstaklega er ætlað öldruðum. Markmið með rekstri þjónustuíbúða er að mæta þeim sem eru í þörf fyrir meiri þjónustu og stuðning en unnt er að veita í heimahús og um leið koma í veg fyrir flutning á hjúkrunarheimili, en sólarhringsþjónusta er veitt þar alla daga ársins.

Að lokum má nefna að 18 félagsmiðstöðvar eru reknar víða um borgina en faglegt félagsstarf t.d. með áherslu á heilsuefingu, kynslóðablöndun og aukið tæknilæsi er mikilvægt í forvarnarskyni. Öldungaráð þarf að efla og aðkomu þeirra að ákvörðunum sem snúast um öldrunarmál.

Reykjavík er stærsta sveitarfélag landsins og með umtalsverða reynslu í að framkvæma samþætta öldrunarþjónustu. Til þess að hægt verði að raungera þær fyrirætlanir sem fram koma í stefnunni ætti markvisst að halda áfram því góða samstarfi sem verið hefur á milli Reykjavíkurborgar og ríkisins og koma á fót fjölbreyttum þjónustuúrræðum þar sem félags- og heilbrigðisþjónusta er bæði sérhæfð og samhæfð og tryggð sé sú þjónustukeðja sem þarf að vera til staðar þegar eldra fólk þarf aukna aðstoð. Reykjavíkurborg er reiðubúin til þess að taka þátt í áframhaldandi aðgerðum og verkefnum sem snúa að því að samþætta heilbrigðis- og félagsþjónustu fyrir eldra fólk, miðla þekkingu og árangursríkum aðferðum og vera leiðandi á landsvísi í þróun öldrunarþjónustu.

Reykjavíkurborg, sem aðili að Sambandi íslenskra sveitarfélaga, tekur jafnframt undir allar athugasemdir sem koma fram í umsögn Sambandsins.

Fylgiskjöl:

Umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga